

The background features a large, stylized graphic of concentric circles and lines, resembling a target or a stylized eye, in shades of gray. The design is minimalist and modern.

Suzanne Collins

Laululindude ja madude ballaad

Inglise keelest tõlkinud Evelin Schapel

Originaali tiitel:
Suzanne Collins
The Ballad of Songbirds and Snakes
Scholastic Press, 2020

Toimetanud Priit Põhjala
Kaanekujundus Elizabeth B. Parisi
Sisukujundus Siiri Timmerman

Värsid tõlkinud Evelin Schapel ja Mihkel Mõisnik

Copyright © 2020 by Suzanne Collins
Tõlge eesti keelde © Evelin Schapel ja Tänapäev, 2020

ISBN 978-9949-85-829-3
Trükitud AS-i Pakett trükikojas

The image features a minimalist, abstract graphic design in shades of gray. It consists of several concentric circles of varying diameters, some of which are partially cut off by the edges of the frame. A single, straight line connects the center of one of these circles to the center of a larger circle in the upper right quadrant. There are also several small, thick, curved lines scattered around the larger circles, resembling stylized rays or decorative elements. The overall composition is clean and modern, with a focus on geometric shapes and negative space.

Norton ja Jeanne Justerile

*„Seega on ilmselge, et ajal, mil inimeste üle ei valitse ühtne Võim, mida nad kõik austavad, on nemad seisundis, mida nimetatakse Sõjaks; ja sellises sõjas on igamees igamehe vastu.“**

Thomas Hobbes, „Leviaatan“, 1651

*„Loomuseisundis valitseb loomuseadus, mis on kohuseks igaiühele. Ja mõistus, mis on selleks seaduseks, õpetab kõiki inimesi, kes temalt nõu küsivad, et olles kõik võrdsed ja sõltumatud, ei tohi ükski kahjustada teise inimese elu, tervist, vabadust ega vara.“***

John Locke, „Teine traktaat valitsemisest“, 1689

„Inimene sünnib vabana ja siiski on ta kõikjal ahelais.“

Jean-Jacques Rousseau, „Ühiskondlikust lepingust“, 1762

*„Kauni on vestnud loodus loo;
uuriv meel, mis parata,
sest ilust moonutusi loob:
– tapame, et lahata.“****

William Wordsworth, „Kõik teisiti“ kogumikust

„Lüürilised ballaadid“, 1798

*„Mõtlesin vooruste algmete üle, mis avaldusid tema olemise algul, ning kõikide heade tunnete hävimisele pärast seda, kui tema eestkostjad olid tema vastu põlgust ja vastumeelsust üles näidanud.“*****

Mary Shelley, „Frankenstein“, 1818

* Tõlkinud Mihkel Mõisnik.

** Tõlkinud Alar Kilp.

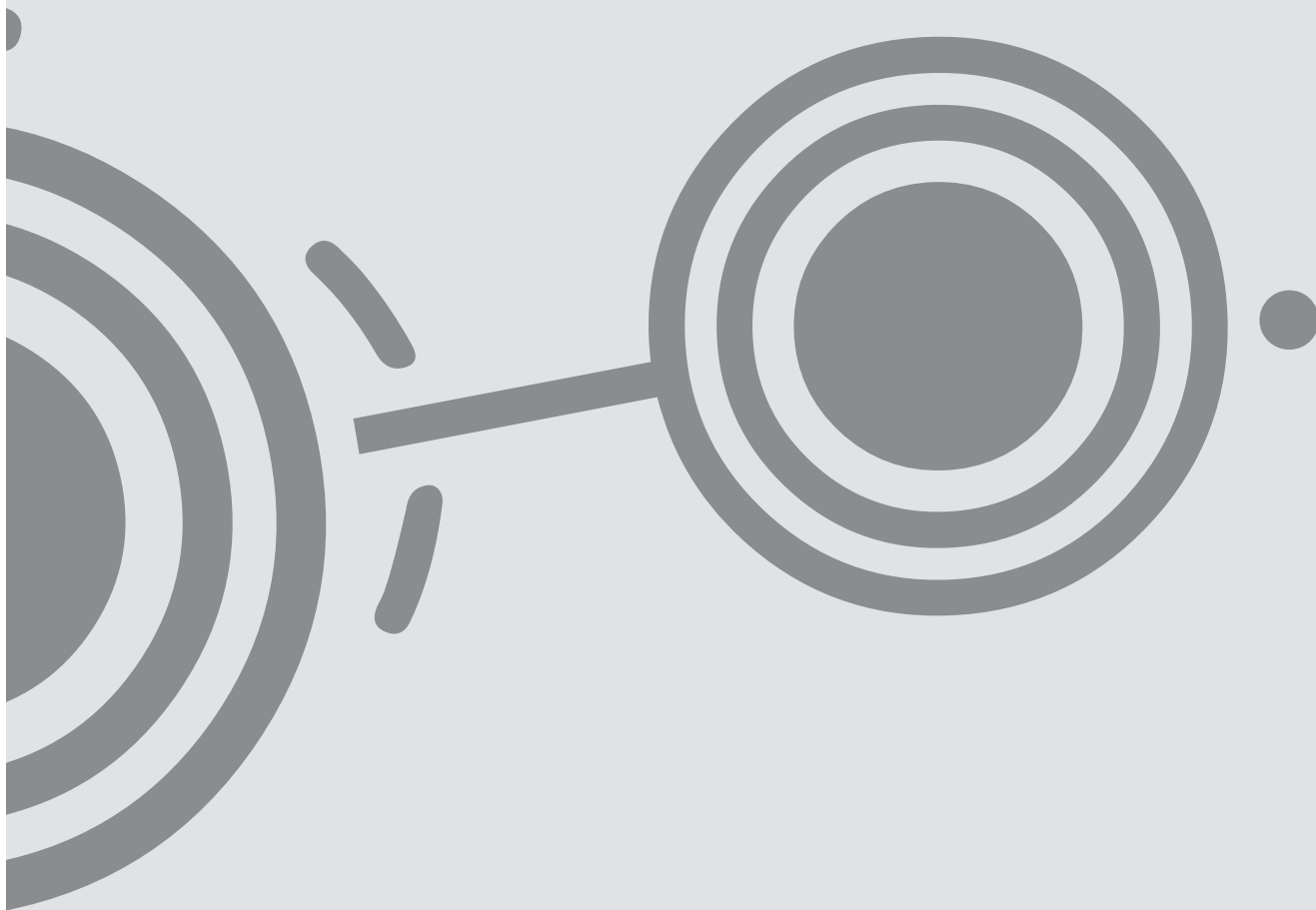
*** Tõlkinud Mihkel Mõisnik.

**** Tõlkinud Boris Kabur.

I OSA

Juhendaja

Coriolanus poetas peotäie kapsast keevasse vette ning tõotas endale, et ühel päeval ei pääse see enam kordagi üle ta huulte. Ent täna polnud see päev. Tal oli vaja süüa ära suur kausitäis maitsetut kraami ja juua puljongist viimne kui tilk, et kõht lõikustseremoonia ajal korigema ei hakkaks. See kuulus tema pikka nimekirja ettevaatusabinõudest, mille ta oli kasutusele võtnud varjamaks asjaolu, et hoolimata nende eluasemest Kapitooriumi luksuslikema kortermaja katusekorteris, oli tema perekond vaene nagu ringkondade saastakiht. Et kaheksateistkümnendaastasena ei olnud hiilgeaegu näinud Snowde dünastia pärijal elada millestki muust peale oma nutikuse.

Ta muretses oma lõikuspäeva särgi pärast. Eelmisel aastal oli ta mustalt turult ostnud täiesti korraliku paari tumedaid viigipükse, kuid inimesed nägid ju peamiselt särki. Õnneks andis Akadeemia igapäevaseks kandmiseks vajaliku vormiriietuse. Kuid tänaseks tseremooniaks oli õpilastele antud käsk riietuda moodsalt, ent samas sündmusele kohase pidulikkusega. Tigris oli käskinud ennast usaldada ja Coriolanus usaldaski. Seni oli teda päästnud vaid tema nõo osav ümberkäimine nõelaga. Kuid imesid loota ka ei saanud.

Särk, mille nad riidekapi sügavustest välja olid kaevanud – isa oma, paremate päevade ajast –, oli plekiline, ajaga kollaseks läinud, pooled nõöbid puudu, mansetil sigaretijälg. Liiga palju kahjustada saanud selleks, et isegi raskel ajal kõlvata, ja sellest pidi saama tema lõikuspäeva särk? Sel hommikul oli ta läinud varavalges oma nõo tuppa, kuid kadunud olid nii tüdruk kui ka särk. Polnud just hea märk. Kas Tigris oli vanale asjale käega löönud ja söandanud suunduda mustale turule, et viimases hädas talle veel midagi korralikku

selga otsida? Ja mida ometi oli tüdrukul pakkuda vääriliseks vastutaksuks? Ainult ühte – iseennast –, kuid Snowde dünastia polnud veel nii madalale langenud. Või langes just nüüd, kui Coriolanus kapsale soola raputas?

Ta kujutles, kuidas inimesed Tigrise hinda määravad. Oma pika terava nina ja kondise kehaga polnud ta just eriline iludus, kuid tema sulnidus ja haavatavus kutsusid teda ära kasutama. Ta oleks leidnud võtjaid, kui ta oleks tahtnud. See mõte ajas Coriolanust iiveldama ja ta tundis end abitult, tundis vastikust iseenda vastu.

Kusagilt korteri sügavustest kuulis Coriolanus Kapitooriumi hümnit, „Panemi pärli“ algust. Vanaema värisev sopran hakkas kaasa laulma, kajades seintelt vastu.

*Panemi pärli,
vägev linn,
läbi aegade särad sa uuena.*

Nagu ikka, laulis vanaema kohutavalt mööda ja jäi natuke tempost maha. Esimesel sõja-aastal oli vanaema lasknud viieaastasele Coriolanusele ja kaheksa-aastasele Tigrisele hümnit kõikidel rahvuspühadel, et neis patriotismi kasvatada. Igapäevane kontsert sai alguse alles sellel mustal päeval, mil ringkondade ülestõusnud Kapitooriumi ümber piirasid, lõigates linna ülejäänud kaheks sõja-aastaks kõikidest varudest ära. „Pidage meeles, lapsed,“ ütles vanaema ikka, „me oleme ainult piiramisrõngas – me pole alla andnud!“ Seejärel laskis ta hümnit katusekorterit aknast välja trillerdada, samal ajal kui väljas sadas pommirahet. Tema tilluke põlgusakt.

*Põlvitame alandlikult
sinu täiuslikkuse ees,*

Ja noodid, millele ta kunagi pihta ei saanud ...

ja töötame sulle oma armastust!

Coriolanus krimpsutas nägu. Ülestõusnud olid juba kümme aastat vait, aga vanaema mitte. Kaks salmi oli veel jäänud.

*Panemi pärl,
õigluse süda,
tarkus kroonib su marmorlaupa.*

Coriolanus mõtles, kas rohkem mööblit summutaks heli paremini, kuid tegemist oli vaid teoreetilise küsimusega. Hetkel oli nende katusekorter Kapitoliumi miniatuurne mudel, ülestõusnute lakkamatute rünnakute armidega. Kuue meetri kõrgustes seintes ilutsesid praod, nikerdatud laest vaatasid vastu augud, kust krohv oli alla kukkunud, ning inetud mustad teibiribad hoidsid paigal klaase kaarakende ees, millest avanes vaade linnale. Terve sõja ja sellele järgnenud kümne aasta jooksul oli perekond sunnitud müüma või vahetama suure osa oma varast, nii et mõned toad olid nüüd täiesti tühjad ja kinni pitseeritud ning ülejäänud parimal juhul vähese mööbliga sisustatud. Mis veelgi hullem, piiramise viimase kärekülma talve ajal ohverdati mitmed elegantsed nikerdistega puidust mööbliesemed ja lugematul arvul raamatuid kaminakütteks, et perekond surnuks ei külmuks. Erksavärviliste pildiraamatute – just nendesamade, mida ta koos emaga oli süvenenult uurinud – tuhaks muutumine oli Coriolanusele alati pisarad palgeile toonud. Kuid parem kurb kui surnud.

Coriolanus oli käinud oma sõprade korterites ja teadis, et enamik peresid on oma kodusid remontima hakanud, kuid Snowde perekond ei saanud endale lubada isegi mitte paari meetrit linast riidet uue särgi jaoks. Ta mõtles oma klassikaaslastele – kuidas need riidekapis tuulavad või uue rätsepaülikonna selga tõmbavad – ning polnud enam kindel, kui kaua ta suudab veel teisi ära petta.

*Sa annad meile valguse.
Sa ühendad meid taas.
Sinule truudust vannume.*